

Socialförsäkringsutskottets betänkande 2020/21:SfU1

Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning

Sammanfattning

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om anslag för 2021 inom utgiftsområde 10, som uppgår till drygt 98 miljarder kronor. Därmed avstyrker utskottet de alternativa budgetförslag som förts fram i motioner. Utskottet tillstyrker också regeringens förslag om ändringar i socialförsäkringsbalken och om ett bemyndigande om ekonomiska åtaganden. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2021.

I betänkandet finns fyra särskilda yttranden (M, SD, V och KD). Ledamöterna från Moderaterna, Sverigedemokraterna, Vänsterpartiet och Kristdemokraterna avstår från ställningstagande när det gäller budgetbeslutet och redovisar i stället sina överväganden i de särskilda yttrandena.

Behandlade förslag

Proposition 2020/21:1 inom utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning.

Cirka 25 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2020/21.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Ärendet och dess beredning.....	5
Budgetprocessen i riksdagen	5
Betänkandets disposition	6
Utskottets överväganden.....	7
Regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 10	7
Statens budget inom utgiftsområde 10	10
Särskilda yttranden	21
1. Statens budget inom utgiftsområde 10 (M)	21
2. Statens budget inom utgiftsområde 10 (SD).....	22
3. Statens budget inom utgiftsområde 10 (V).....	23
4. Statens budget inom utgiftsområde 10 (KD)	24
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	27
Propositionen	27
Motioner från allmänna motionstiden 2020/21	27
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens och motionärernas anslagsförslag	30
<i>Bilaga 3</i>	
Regeringens lagförslag	31

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Statens budget inom utgiftsområde 10

a) Anslagen för 2021

Riksdagen anvisar anslagen för 2021 inom utgiftsområde 10 enligt regeringens förslag.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2020/21:1 utgiftsområde 10 punkt 3 och avslår motionerna

2020/21:1306 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 1, 19 och 21,

2020/21:1833 av Julia Kronlid m.fl. (SD) yrkandena 1 och 4,

2020/21:1836 av Julia Kronlid m.fl. (SD) yrkandena 1, 2, 7, 12 och 19,

2020/21:2968 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V),

2020/21:3317 av Hans Eklind m.fl. (KD) yrkandena 1, 13, 14, 17 och 19,

2020/21:3402 av Julia Kronlid m.fl. (SD),

2020/21:3521 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkandena 1, 2, 4 och 5 samt

2020/21:3527 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkandena 4 och 9.

b) Lagförslaget

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i socialförsäkringsbalken.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2020/21:1 utgiftsområde 10 punkt 1.

c) Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2021 besluta om en kredit i Riksgäldskontoret för att tillgodose Försäkringskassans behov av likviditet vid utbetalning av ersättning för vård i andra länder som inklusive tidigare utnyttjad kredit uppgår till högst 170 000 000 kronor.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2020/21:1 utgiftsområde 10 punkt 2.

Stockholm den 8 december 2020

På socialförsäkringsutskottets vägnar

Rikard Larsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Rikard Larsson (S), Maria Malmer Stenergard (M)*, Carina Ohlsson (S), Katarina Brännström (M)*, Linda Lindberg (SD)*, Teresa Carvalho (S), Solveig Zander (C), Ida Gabriellsson (V)*, Elisabeth Björnsdotter Rahm (M)*, Julia Kronlid (SD)*, Hans Eklind (KD)*, Björn Petersson (S), Jonas Andersson i Skellefteå (SD)*, Mattias Vepsä (S), Ann-Sofie Alm (M)*, Fredrik Malm (L) och Annika Hirvonen (MP).

* Avstår från ställningstagande, se särskilda yttranden.

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens budgetproposition 2020/21:1 i de delar som gäller utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning och ett antal motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2020/21. Regeringens förslag till riksdagsbeslut och motionsförslagen finns i bilaga 1. Regeringens lagförslag finns i bilaga 3.

I bilaga 2 finns en sammanställning av regeringens förslag till anslag för 2021 och de avvikelser från dessa som Moderaterna, Sverigedemokraterna, Vänsterpartiet och Kristdemokraterna föreslår i sina respektive budgetmotioner.

Under beredningen av ärendet har Försäkringskassans generaldirektör Nils Öberg informerat utskottet om myndighetens arbete.

Budgetprocessen i riksdagen

Rambeslutsprocessen

Budgetprocessen innebär bl.a. att riksdagen i ett första steg genom ett beslut fastställer en utgiftsram för varje utgiftsområde. Utgiftsramen anger det belopp som utgiftsområdets anslag högst får uppgå till (11 kap. 18 § tredje stycket riksdagsordningen).

Riksdagen har bifallit regeringens förslag och bestämt utgiftsramen för 2021 för utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning till 98 410 400 000 kronor (prop. 2020/21:1, bet. 2020/21:FiU1, rskr. 2020/21:63). I detta betänkande föreslår socialförsäkringsutskottet för riksdagen hur anslagen för utgiftsområdet ska fördelas inom utgiftsområdesramen. Riksdagens ställningstagande till anslag för utgiftsområdet ska göras genom *ett* beslut (11 kap. 18 § fjärde stycket riksdagsordningen).

Uppföljning av regeringens resultatredovisning

Enligt 10 kap. 3 § budgetlagen (2011:203) ska regeringen i budgetpropositionen lämna en redovisning av de resultat som har uppnåtts i verksamheten i förhållande till de mål som riksdagen har beslutat.

I utskottens uppgifter ingår att följa upp och utvärdera riksdagsbeslut (4 kap. 8 § regeringsformen). Som en del i utskottens uppföljning ingår att behandla den resultatinformation som regeringen presenterar. Riksdagen har beslutat om riktlinjer för bl.a. den löpande uppföljningen av regeringens resultatredovisning (framst. 2005/06:RS3, bet. 2005/06:KU21, rskr. 2005/06:333–335).

Utskottet har mot den bakgrunden gått igenom regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 10 i budgetpropositionen. Genomgången är ett underlag för utskottets behandling av budgetpropositionen och för den fortsatta mål- och resultatdialogen med regeringen.

Betänkandets disposition

Betänkandet har disponerats så att regeringens resultatredovisning behandlas först. I det avsnittet tar utskottet också upp det tillkännagivande som redovisas i budgetpropositionen inom utgiftsområde 10. Därefter behandlar utskottet de förslag i budgetpropositionen och de motionsförslag som gäller statens budget inom utgiftsområde 10 samt regeringens förslag till ändringar i socialförsäkringsbalken.

Utskottets överväganden

Regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 10

Propositionen

För att regeringens resultatredovisning ska ha en enhetlig struktur, vara mer ändamålsenlig och bättre motivera regeringens budgetförslag har det genomförts ett utvecklingsarbete inom Regeringskansliet. Arbetet har resulterat i förtydligade riktlinjer för utformningen av resultattexter. Riktlinjerna innebär att resultatredovisningen bör visa de mest centrala resultaten inom respektive område och disponeras efter de centrala resultatindikatorerna och bedömningsgrunderna. Utvecklingen bör redovisas i tabeller och diagram med minst tioåriga tidsserier om möjligt. De centrala statliga åtgärder som vidtagits i syfte att påverka måluppfyllelsen bör återges. Vidare bör en samlad bedömning av måluppfyllelsen redovisas. Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder bör väljas med hänsyn till kontinuitet över tid. Urvalet bör vidare möjliggöra uppföljning och analys ur ett jämställdhetsperspektiv.

Målet för utgiftsområde 10 är att frånvaron från arbete på grund av sjukdom ska ligga på en långsiktigt stabil och låg nivå. Regeringen har preciserat målet enligt följande. Sjukfrånvaron ska inte variera mer än inom ramen för normala säsongsvariationer, osakliga skillnader i sjukfrånvaron ska inte förekomma och skillnaden i sjukfrånvaron mellan kvinnor och män ska minska.

De centrala indikatorer som regeringen använder för att redovisa resultaten inom utgiftsområdet är följande.

- Ohälsotalet – antal nettodagar per år som personer 16–64 år i genomsnitt har sjukpenning, rehabiliteringspenning, sjuk- eller aktivitetsersättning.
- Sjukpenningtalet – antal nettodagar per år som personer 16–64 år i genomsnitt har sjuk- eller rehabiliteringspenning.
- Antal pågående sjukfall.
- Antal nybeviljade sjuk- och aktivitetsersättningar.
- Observerat och standardiserat medelantal sjukpenningdagar per person 16–64 år i respektive län.

Enligt regeringen har sjukfrånvaron – sett till indikatorn sjukpenningtal – under 2019 fortsatt att sjunka. Det beror på att såväl inflöde som varaktighet har minskat. I ett historiskt perspektiv är utvecklingen stabil i den bemärkelsen att förändringstakten på senare tid varit relativt låg. En förklaring till denna stabila utveckling är att det varken gjorts regeländringar eller omfattande ändringar i Försäkringskassans tillämpning av försäkringen under året. Dessa tecken på stabilisering ligger i linje med målet om en stabil sjukfrånvaro.

Minskningen av sjukpenningtalet har sammanfallit med mycket låga nivåer på nybeviljad sjukersättning. Antalet personer med sjuk- och aktivitetsersättning har därför fortsatt att minska under 2019. Sett till indikatorn ohälsotal har sjukfrånvaron aldrig varit så låg som den var 2019.

Det bedöms finnas ett antal underliggande förhållanden som är bekymmersamma. Ett av dessa är de fortsatt stora skillnaderna mellan kvinnor och män i sjukfrånvaro. Denna relativa skillnad har visserligen minskat något under 2019 men kvinnors sjukfrånvaro bedöms fortfarande vara alltför hög. Vidare är andelen sjukfall som grundar sig på en psykiatrisk diagnos fortsatt hög och dessa diagnoser leder ofta till längre sjukskrivning. Det finns också oförklarade skillnader i sjukfrånvaro mellan män och kvinnor med lindrig eller medelsvår psykisk ohälsa.

Pandemins utbrott har inneburit en ökad sjukfrånvaro. I mitten av april var antalet ansökningar om sjukpenning mer än dubbelt så många som motsvarande period 2019. Vid sidan av denna högre sjukfrånvaro – oftast då genom korta sjukfall – har utgiftsområdets finansiella omfattning påverkats av de åtgärder regeringen genomfört. Pandemins effekter på sjukfrånvaron totalt sett bedöms dock huvudsakligen vara tillfälliga. Pandemin har också påverkat tillgången till vård och rehabilitering genom de prioriteringar som hälso- och sjukvården har tvingats till. Detta innebär att sjukskrivningstiderna förlängs för de personer som väntar på en insats från hälso- och sjukvården. Under 2020 har regeringen vidtagit flera tillfälliga åtgärder inom sjukförsäkringen för att hantera konsekvenserna av utbrottet av covid-19.

Samtidigt har regeringen identifierat områden där arbetet behöver utvecklas. Det handlar bl.a. om en tryggare sjukförsäkring, bättre stöd till individen och stärkta förutsättningar att motverka felaktiga utbetalningar och bidragsbrott. Regeringen hänvisar till ett flertal utredningar som antingen avslutats eller fortfarande pågår, bl.a. betänkandena En begriplig och trygg sjukförsäkring med plats för rehabilitering (SOU 2020:6) och En sjukförsäkring anpassad efter individen (SOU 2020:26). I dessa betänkanden föreslås flera åtgärder för att säkerställa en mer ändamålsenlig och rättssäker sjukförsäkring.

Tillkännagivande

Riksdagen har uppmanat regeringen genom ett tillkännagivande att initiera en översyn av det försäkringsmedicinska beslutsstödet och Försäkringskassans modell för försäkringsmedicinsk analys (bet. 2018/19:SfU13, rskr. 2018/19:145). Med anledning bl.a. av riksdagens tillkännagivande har Försäkringskassan och Socialstyrelsen fått i uppdrag att vidta åtgärder för att vidareutveckla sjukförsäkringshandläggningen i dialog med hälso- och sjukvården. Tillkännagivandet bedöms därmed vara slutbehandlat.

Utskottets bedömning

Utskottet konstaterar att det sedan flera år pågår en dialog mellan riksdagen och regeringen om utvecklingen av den ekonomiska styrningen. Detta har resulterat i regeringens ovan nämnda riktlinjer för utformningen av resultattexter. Utskottet välkomnar dessa riktlinjer som har lett till mer kortfattade och innehållsrika texter utan onödiga upprepningar. Utskottet förutsätter att utvecklingsarbetet kring den ekonomiska styrningen fortsätter eftersom resultatredovisningen är ett viktigt underlag för utskottets beredning av budgetpropositionen.

Resultaten inom utgiftsområde 10 redovisas med en tydlig struktur och de illustreras med ett antal tabeller och diagram. Ett flertal av dessa har en uppdelning på män och kvinnor som åskådliggör könsskillnader. Vidare uppvisar flera av diagrammen och tabellerna tidsserier som möjliggör en analys över tid. Det nya sättet att redovisa informationen är överskådligt och lättillgängligt. Särskilt härledningstabellerna har utökats och därmed blivit mer informativa.

Utskottet saknar emellertid en närmare bedömning och analys av måluppfyllelsen samt en bedömning av hur olika delmål m.m. har uppfyllts.

Utskottet delar regeringens bedömning att sjukfrånvarons utveckling i hög grad påverkas av de insatser som Försäkringskassan vidtar i sin handläggning och att myndighetens agerande således har stor betydelse för måluppfyllelsen. Andra viktiga aktörer som genom insatser eller genom frånvaro av sådana insatser kan påverka sjukfrånvarons utveckling och därigenom måluppfyllelsen är arbetsgivare, Arbetsförmedlingen och hälso- och sjukvården. Det stöd Socialstyrelsen ger hälso- och sjukvården i dess arbete med sjukskrivningar påverkar också sjukfrånvarons utveckling.

Utskottet konstaterar också att sjukfrånvaron, sett till indikatorn sjukpenningtal, under 2019 har fortsatt att sjunka. Det beror på att såväl inflöde som varaktighet har minskat. I ett historiskt perspektiv är utvecklingen stabil i den bemärkelsen att förändringstakten på senare tid varit relativt låg. Enligt regeringen ligger dessa tecken på stabilisering i linje med målet om en stabil sjukfrånvaro.

I likhet med regeringen anser utskottet dock att det finns ett antal underliggande förhållanden som är bekymmersamma. Ett av dessa är de fortsatt stora skillnaderna mellan kvinnor och män i sjukfrånvaro samt att andelen sjukfall som grundar sig på en psykiatrisk diagnos fortsfarande är hög och att dessa diagnoser ofta leder till längre sjukskrivning.

Pandemins utbrott har inneburit en ökad sjukfrånvaro. Utskottet noterar att regeringen bedömer att pandemins effekter på sjukfrånvaron totalt sett huvudsakligen kommer att vara tillfälliga.

En förutsättning för tilltron till sjukförsäkringen är att Försäkringskassans beslut är begripliga och att myndighetens slutsatser är underbyggda. Detta är också viktigt för att människor ska få en rättssäker prövning av sina ärenden. Utskottet delar regeringens bedömning att det finns brister på detta område vad gäller möjligheten att rätt person ska få rätt åtgärd i tid. Regeringen

konstaterar att stödet till individen behöver bli bättre och att sjukförsäkringens regler om rätten till ersättning ska kombineras med nödvändigt stöd till individen i olika skeden i sjukskrivningsprocessen.

Utskottet delar sammantaget regeringens bedömning att det finns områden där arbetet behöver utvecklas. Sjukfrånvaron har på senare år uppvisat en stabilitet men utgiftsriskena är enligt utskottets mening fortfarande höga. Framför allt ställer ökade sjukskrivningar och diagnoser för psykisk ohälsa nya krav. Skillnaden mellan kvinnors och mäns sjukfrånvaro är också fortsatt stor. Utskottet anser att det är angeläget att tillämpningen av sjukförsäkringens bestämmelser om rätt till ersättning kombineras med ett starkt stöd till individen i olika skeden i sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocessen.

När det gäller tillkännagivandet har utskottet inga invändningar mot regeringens bedömning att det är slutbehandlat.

Statens budget inom utgiftsområde 10

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen anvisar anslagen för 2021 inom utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning enligt regeringens förslag och antar regeringens förslag till ändringar i socialförsäkringsbalken samt lämnar det bemyndigande som regeringen begärt. Motionärernas alternativa förslag till statens budget för 2021 inom utgiftsområde 10 avslås.

Jämför särskilt yttrande 1 (M), 2 (SD), 3 (V) och 4 (KD).

Propositionen

Anslaget 1:1 Sjukpenning och rehabilitering m.m.

Regeringen föreslår att anslaget 1:1 Sjukpenning och rehabilitering m.m. bestäms till 37 798 912 000 kronor.

Anslaget får användas för utgifter för sjukpenning, rehabiliteringspenning, närståendepenning och arbetshjälpmedel enligt socialförsäkringsbalken och lagen (2010:111) om införande av socialförsäkringsbalken (införandelagen). Anslaget får vidare användas för utgifter för boendetillägg och sjukpenning respektive rehabiliteringspenning i särskilda fall och för utgifter som kan uppkomma med anledning av den s.k. sjuklönegarantin och det särskilda högriskskyddet enligt lagen (1991:1047) om sjuklön. Anslaget får även användas för utgifter för återbetalningspliktiga studiemedel som avser studerandes sjukperioder enligt studiestödslagen (1999:1395) och för utgifter för ersättning för en skada som är orsakad av deltagare i arbetslivsinriktad rehabilitering, arbetshjälpmedel m.m. Anslaget får också användas för utgifter för statliga ålderspensionsavgifter enligt lagen (1998:676) om statlig ålderspensionsavgift.

Efter att antalet startade sjukfall minskat under 2017 stabiliserades nivån på inflödet under 2018. Under 2019 har inflödet åter minskat något och för 2020 beräknas inflödet fortsätta minska med 1 procent jämfört med 2019, exklusive de extra sjukfall som startas på grund av pandemin. De efterföljande åren antas antalet startade sjukfall öka i samma takt som arbetskraftens storlek. Varaktigheten för sjukfall upp till ett år har varit stabil de senaste åren, efter att tidigare ha varierat kraftigt. Nu finns tydliga tecken på fallande varaktighet eftersom sjukfall som startade under sommaren 2019 är signifikant kortare än de som startade ett år tidigare. Framför allt avslutas fler sjukfall omkring 180 dagars sjukskrivning. Denna minskande effekt motverkas dock av att fler sjukfall kommer att omfattas av tillfälliga undantag från bedömning av arbetsförmåga enligt rehabiliteringskedjan med anledning av covid-19. I prognosen antas därför en konstant varaktighet under hela prognosperioden.

Utgifterna för rehabiliteringspenning har minskat under en längre tid. År 2017 minskade utgifterna med drygt 23 procent jämfört med 2016 och under 2018 och 2019 fortsatte utgifterna att minska med 19 respektive 12 procent i årstakt. Den kraftiga minskningen beräknas nu upphöra och utgifterna prognostiseras att utvecklas förhållandevis stabilt under prognosperioden.

Anslaget 1:2 Aktivitets- och sjukersättningar m.m.

Regeringen föreslår att anslaget 1:2 Aktivitets- och sjukersättning m.m. bestäms till 40 472 849 000 kronor.

Anslaget får användas för utgifter för aktivitets- och sjukersättning, bostadstillägg till personer med aktivitets- och sjukersättning samt för kostnader för sysselsättning av vissa personer med aktivitets- och sjukersättning enligt socialförsäkringsbalken och införandelagen. Anslaget får dessutom användas för utgifter för statlig ålderspensionsavgift.

Nuvarande utgiftsutveckling påverkas i hög grad av att många inte längre kommer att få sjukersättning på grund av att de fyller 65 år, i kombination med att nybeviljandet är lågt i förhållande till utflödet. Det totala antalet personer med sjuk- eller aktivitetsersättning väntas minska under prognosperioden. År 2020 prognostiseras medelantalet vara 270 000 för att minska till 229 000 år 2023.

Ändrade bestämmelser om särskilda insatser för personer med tre fjärdedels sjuk- eller aktivitetsersättning

I propositionen föreslås en ändring i socialförsäkringsbalken med innebörd att Försäkringskassan inte längre ska betala ersättning för kostnader för anställning för den som får tre fjärdedels sjuk- eller aktivitetsersättning och som får lönebidrag för anställning eller får en anställning hos Samhall. Vidare föreslås ett förtydligande som innebär att Försäkringskassan ska se till att särskilda insatser inleds för att den som får tre fjärdedels sjuk- eller aktivitetsersättning ska kunna få en anställning motsvarande den återstående arbetsförmågan och att sådana insatser ska inledas med den försäkrades

samtycke. Det ska också införas en upplysningsbestämmelse om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan meddela ytterligare föreskrifter om de särskilda insatserna. Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2021.

Förslaget innebär att utgifterna på anslaget minskar med 31 miljoner kronor fr.o.m. 2021. Utgifterna kommer i stället att belasta anslag 1:4 Lönebidrag och Samhall m.m. utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och Arbetsliv.

Anslaget 1:3 Merkostnadsersättning och handikappersättning

Regeringen föreslår att anslaget 1:3 Merkostnadsersättning och handikappersättning bestäms till 1 355 000 000 kronor.

Anslaget får användas för utgifter för merkostnadsersättning och handikappersättningar enligt socialförsäkringsbalken och införandelagen.

Den 1 januari 2019 avskaffades handikappersättningen och ersattes av den nya förmånen merkostnadsersättning. Anslaget omfattar därför utgifter för merkostnadsersättning och handikappersättning. Ett beslut om handikappersättning som har fattats enligt de äldre bestämmelserna ska enligt övergångsbestämmelserna fortsätta att gälla enligt vad som föreskrivs i beslutet, dock längst till dess att beslutet skulle ha upphört att gälla eller skulle ha omprövats om de äldre bestämmelserna fortfarande hade varit tillämpliga. Det innebär att det kommer att ske en successiv överföring av utgifter mellan anslagsdelen Handikappersättning och anslagsdelen Merkostnadsersättning under de kommande åren.

Ersättning för merkostnader inom vårdbidraget (utg.omr. 12 anslaget 1:6 Omvårdnadsbidrag och vårdbidrag) avskaffades fr.o.m. den 1 januari 2019 och därför belastar merkostnader för barn med funktionsnedsättning anslaget 1:3 inom utgiftsområde 10.

Regeringen gav i mars 2020 Konsumentverket i uppdrag att bistå Försäkringskassan med ett referensmaterial om normala levnadskostnader (S2020/01859/SF). Syftet är att underlätta Försäkringskassans bedömning av vad som är skäliga merkostnader för personer med funktionsnedsättning. På sikt bedöms detta kunna bidra till att förenkla Försäkringskassans handläggning av merkostnadsersättning och förkorta de i nuläget långa handläggningstiderna.

Regeringen följer utvecklingen noggrant och har en pågående dialog med Försäkringskassan kring utvecklingen av handläggningstiderna.

Anslaget 1:4 Arbetsskadeersättningar m.m.

Regeringen föreslår att anslaget 1:4 Arbetsskadeersättningar m.m. bestäms till 2 421 000 000 kronor.

Anslaget får användas för utgifter för arbetsskadeersättning enligt socialförsäkringsbalken samt motsvarande äldre lagstiftning. Arbetsskadeersättning kan lämnas i form av bl.a. livränta till den skadade, ersättning för tandvård

samt begravningshjälp och livränta till efterlevande. Anslaget får dessutom användas för utgifter för statlig ålderspensionsavgift.

Utgifterna inom arbetsskadeförsäkringen har de senaste åren reducerats betydligt. Antalet arbetsskadelivräntor har minskat under lång tid till följd av att antalet tillkomna ärenden varit betydligt lägre än antalet upphörda ärenden. Även yrkesskadelivräntor och övriga ersättningar bedöms minska under prognosperioden.

Anslaget 1:5 Ersättning inom det statliga personskadeskyddet

Regeringen föreslår att anslaget 1:5 Ersättning inom det statliga personskadeskyddet bestäms till 36 868 000 kronor.

Anslaget får användas för utgifter för ersättningar inom det statliga personskadeskyddet enligt socialförsäkringsbalken samt motsvarande äldre lagstiftning. Anslaget får också användas för utgifter för krigsskadeersättning till sjömän enligt socialförsäkringsbalken samt motsvarande äldre lagstiftning. Anslaget får dessutom användas för utgifter för statlig ålderspensionsavgift.

Utgifterna för ersättning inom det statliga personskadeskyddet domineras av utgifterna för äldre skador, vilka står för cirka två tredjedelar av de totala utgifterna. De sammanlagda anslagsutgifterna väntas minska över tid, vilket främst drivs av att ersättningar enligt äldre regler fasas ut.

Anslaget 1:6 Bidrag för sjukskrivningsprocessen

Regeringen föreslår att anslaget 1:6 Bidrag för sjukskrivningsprocessen bestäms till 2 441 700 000 kronor.

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag och bidrag till berörda aktörer i sjukskrivningsprocessen. Medlen avser bidrag till hälso- och sjukvården för arbetet med sjukskrivningsprocessen, bidrag till arbetsgivare för arbetsplatsinriktat rehabiliteringsstöd, samt bidrag till företagshälsovården för medicinsk service. Medlen avser även kostnader för rehabiliteringsinsatser i samarbete mellan Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen, försäkringsmedicinska utredningar, finansiell samordning genom samordningsförbund samt vissa förvaltningsutgifter. Därtill avser medlen utgifter för kunskapsutveckling vad gäller sjukskrivningsprocessen och åtgärder för en effektiv sjukskrivningsprocess.

Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen samarbetar i syfte att vidta åtgärder som bidrar till att den som är sjukskriven återfår arbetsförmågan och kan återgå i arbete. Åtgärderna ska bidra till att skapa goda förutsättningar för övergång till arbetsmarknaden och förkorta tiden i sjukförsäkringen. För 2020 avsattes 700 miljoner kronor till detta samarbete och dessa medel bedöms förbrukas i sin helhet. Utgifterna för 2021 beräknas till 700 miljoner kronor.

Finansiell samordning genom samordningsförbund syftar till att ge individer som är i behov av samordnade rehabiliteringsinsatser stöd så att de uppnår eller förbättrar sin förmåga att utföra förvärsarbete. Av resurserna till samordningsförbunden ska Försäkringskassan bidra med statens andel

motsvarande hälften av medlen. Regioner och kommuner ska bidra med varsin fjärdedel. För 2020 uppgick de statliga medlen till 339 miljoner kronor, och dessa bedöms förbrukas i sin helhet. Utgifterna för 2021 beräknas till 339 miljoner kronor.

Regeringen och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) träffade i december 2019 en överenskommelse om en kvalitetssäker och effektiv sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocess 2020. Överenskommelsen omfattar totalt 944 miljoner kronor som utbetalas 2021. Därefter upphör dessa riktade statsbidrag för sjukskrivningsprocessen. Utgifterna för 2021 beräknas till 944 miljoner kronor.

Den 1 januari 2019 trädde lagen (2018:744) om försäkringsmedicinska utredningar i kraft. Lagen anger att en region ska tillhandahålla försäkringsmedicinska utredningar på begäran av Försäkringskassan. Regionen har rätt till ersättning från staten för sina kostnader. Syftet med utredningarna är att tillgodose Försäkringskassans behov av att i rätt tid få tillgång till kvalificerade medicinska underlag för beslut i vissa mer svårbedömda ärenden. För 2020 avsattes 250 miljoner kronor och dessa medel bedöms förbrukas i sin helhet. Utgifterna för 2021 beräknas till 250 miljoner kronor.

Arbetsgivare kan få statligt bidrag för arbetsplatsinriktade rehabiliteringsinsatser. Sådant bidrag regleras i förordningen (2014:67) om bidrag till arbetsgivare för köp av arbetsplatsinriktat rehabiliteringsstöd för återgång i arbete. Bidraget täcker halva kostnaden upp till 10 000 kronor per arbetstagare och år, men högst med 200 000 kronor per arbetsgivare och år. För 2020 avsattes 218 miljoner kronor och av dessa medel bedöms 90 miljoner kronor förbrukas. På grund av lägre medelförbrukning minskas medlen med 68 miljoner kronor fr.o.m. 2021. Utgifterna för 2021 beräknas till 150 miljoner kronor.

I förordningen (2017:117) om bidrag till företagshälsovården för köp av medicinsk service finns bestämmelser om bidrag till anordnare av företagshälsovård för dennes kostnader för köp av medicinsk service från offentliga eller privata vårdgivare. Syftet med bidraget är att förebygga sjukskrivning samt att vid sjukskrivning öka arbetstagares möjligheter att återgå i arbete. För 2020 har 55 miljoner kronor avsatts och bedömningen är att dessa medel förbrukas i sin helhet. Utgifterna för 2021 beräknas till 55 miljoner kronor.

Anslaget 1:7 Ersättning för höga sjuklönekostnader

Regeringen föreslår att anslaget 1:7 Ersättning för höga sjuklönekostnader bestäms till 4 600 000 000 kronor.

Sedan 2015 finns en ersättning som kompenserar arbetsgivare som har höga sjuklönekostnader. Kompensationen riktar sig främst till mindre arbetsgivare. De allra minsta arbetsgivarna (med en lönesumma upp till 3 miljoner kronor)

är den grupp som främst fått ersättning. Dessa små arbetsgivare fick en kompensation motsvarande 56 procent av sin totala inrapporterade sjuklönekostnad.

Med anledning av pandemin har det införts särskilda och tillfälliga bestämmelser inom förmånen. För månaderna april–juli 2020 ska hela den inrapporterade sjuklönekostnaden arbetsgivarna haft kompenseras. För månaderna augusti och september ska all sjuklönekostnad över den normala nivån kompenseras. Regeringen har i en extra ändringsbudget (prop. 2020/21:4) föreslagit en förlängning t.o.m. december 2020. Detta medför att anslaget omfattning ökar kraftigt under 2020. Utgiften för ersättning för höga sjuklönekostnader beräknas 2020 uppgå till 20 980 miljoner kronor. På grund av osäkerheten om smittspridningen har medel budgeterats som möjliggör beslut om ytterligare förlängning av ersättningen för sjuklönekostnader efter årsskiftet vid behov.

Anslaget 2:1 Försäkringskassan

Regeringen föreslår att anslaget 2:1 Försäkringskassan bestäms till 9 212 424 000 kronor.

Anslaget får användas för Försäkringskassans förvaltningsutgifter och för forskning inom socialförsäkringens område.

På grund av den pågående pandemin har inflödet av ärenden ökat kraftigt för flera förmåner, och flera reformer har genomförts med anledning av pandemin. Det medför ökad administration och behov av att stärka myndighetens tekniska system. Regeringen föreslår därför att anslaget ökas med 120 miljoner kronor under 2021.

För att stärka handläggningen och korta handläggningstiderna i förmånerna omvårdnadsbidrag och merkostnadsersättning föreslår regeringen att anslaget ökas med 120 miljoner kronor 2021 och beräknar att anslaget ökar med 100 respektive 80 miljoner kronor för åren 2022 och 2023.

För att värna legitimiteten i välfärdssystemen behöver förutsättningarna för att effektivt kunna motverka felaktiga utbetalningar och bidragsbrott förstärkas. Försäkringskassan föreslås därför tillföras resurser för att intensifiera arbetet inom detta område. Det är också angeläget att arbetet med återkrav och fordringshantering stärks. Regeringen föreslår därför att anslaget ökas med 110 miljoner kronor fr.o.m. 2021.

Bemyndigande

I propositionen föreslås att regeringen bemyndigas att för 2021 besluta om en kredit i Riksgäldskontoret för att tillgodose Försäkringskassans behov av likviditet vid utbetalning av ersättning för vård i andra länder som inklusive tidigare utnyttjad kredit uppgår till högst 170 000 000 kronor.

Krediterna behövs enligt regeringen för att finansiera Försäkringskassans betalning av utländska vårdfakturor. Sedan 2013 har regionerna (tidigare landstingen) och kommunerna kostnadsansvaret för vissa ersättningar vid vård

utomlands genom lagen (2013:514) om regionernas och kommunernas kostnadsansvar för viss vård i utlandet. Försäkringskassan betalar de utländska vårdfakturorna och kräver i efterhand ersättning från den berörda regionen.

Anslaget 2:2 Inspektionen för socialförsäkringen

Regeringen föreslår att anslaget 2:2 Inspektionen för socialförsäkringen bestäms till 71 647 000 kronor.

Anslaget får användas för Inspektionen för socialförsäkringens förvaltningsutgifter.

Motionerna

Moderaterna

I kommittémotion 2020/21:3521 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) föreslås i yrkande 1 att riksdagen till utgiftsområde 10 anvisar 11 898 000 000 kronor mindre än vad som föreslås för utgiftsområdet i budgetpropositionen för 2021.

Till anslaget 1:1 Sjukpenning och rehabilitering m.m. anvisas 7 648 miljoner kronor mindre än regeringen. Motionärerna anser bl.a. att en karensdag ska införas i sjukförsäkringen dag 15, att den bortre tidsgränsen ska återinföras och att 770 miljoner kronor ska ”föras” från detta anslag till en krisbuffert. Till anslaget 1:2 Aktivitets- och sjukersättningar m.m. anvisas 300 miljoner kronor mindre än regeringen. Motionärerna anser att det behövs skärpta regler för kvalificering till sjuk- och aktivitetsersättning genom att avskaffa möjligheten att räkna tid i hemlandet som försäkringstid. Till anslaget 1:7 Ersättning för höga sjuklönkostnader anvisas 3 950 miljoner kronor mindre än regeringen. Motionärerna avvisar förslagen om tillfälligt utökad ersättning för sjuklönkostnader och om förlängd läkarintygfri tid till förmån för det egna förslaget om en krisbuffert.

I motionens yrkande 2, 4 och 5 föreslås att ytterligare en karensdag införs sjukförsäkringen, att den bortre tidsgränsen i sjukförsäkringen återinförs och att en ytterligare kvalificering till sjuk- och aktivitetsersättningen införs.

Även i kommittémotion 2020/21:3527 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) föreslås i yrkandena 4 och 9 att den bortre tidsgränsen i sjukförsäkringen återinförs och att ytterligare en karensdag införs i sjukförsäkringen för att öka incitamenten till tidig återgång i arbete.

Sverigedemokraterna

I kommittémotion 2020/21:3402 av Julia Kronlid m.fl. (SD) föreslås att riksdagen till utgiftsområde 10 anvisar 5 336 000 000 kronor mer än vad som föreslås för utgiftsområdet i budgetpropositionen för 2021.

Till anslaget 1:1 Sjukpenning och rehabilitering m.m. anvisas 1 077 miljoner kronor mer än regeringen. För en mer human sjukförsäkring föreslås en reform där den som är sjukskriven från dag 180 endast prövas mot yrken inom

sitt kompetensområde fram till dag 365. För detta budgeteras 130 miljoner kronor årligen. Vidare slopas karensavdraget fullt ut under januari–februari 2021 och överprövning av läkarintyg slopas de första 60 dagarna under januari–mars 2021. Till anslaget 1:2 Aktivitets- och sjukersättningar m.m. anvisas 900 miljoner kronor mer än regeringen. Motionärerna föreslår att sjukersättningen stärks med 300 kronor per månad, att bostadstillägget höjs till samma nivå som för ålderspensionärer och att möjligheten att räkna tid i hemlandet som försäkringstid avskaffas. Till anslaget 1:3 Merkostnadsersättning och handikappersättning anvisas 30 miljoner kronor mer än regeringen. Motionärerna anser att stödet för rena hjälpbehov för vuxna med funktionsvariationer bör återinföras. Till anslaget 1:6 Bidrag för sjukskrivningsprocessen anvisas 100 miljoner kronor mer än regeringen för ökad kvalitet i utrednings- och rehabiliteringsarbetet. Till anslaget 1:7 Ersättning för höga sjuklönekostnader anvisas 1 000 miljoner kronor mindre än regeringen till följd av en indirekt påverkan från andra utgiftsområden. Till anslaget 2:1 Försäkringskassan anvisas 100 miljoner kronor mer än regeringen. Motionärerna vill stärka personalens kompetens i att bemöta personer med psykisk ohälsa. Till anslaget 2:2 Inspektionen för socialförsäkringen anvisas 29 miljoner kronor mer än regeringen för att täcka bl.a. kostnader för myndighetens flytt. Slutligen föreslår motionärerna att det införs ett nytt anslag, 99:1, till vilket anvisas 4 100 miljoner kronor. Anslaget syftar till att sänka små företags sjuklönekostnader.

Även i kommittémotion 2020/21:1833 av Julia Kronlid m.fl. (SD) yrkandena 1 och 4 lämnas förslag om att slopa karensavdraget fullt ut, dvs. att staten ska stå för kostnaden så länge pandemin pågår, och att slopa överprövningen av läkarintyg de första 60 dagarna.

I kommittémotion 2020/21:1836 av Julia Kronlid m.fl. (SD) yrkande 1 begärs ökad kvalitet på utredningar. Motionärerna anser att det måste finnas en regelbunden och personlig kontakt med avstämningsmöten och kontrollstationer som involverar den enskilde, arbetsgivaren, hälso- och sjukvården samt Försäkringskassan. Regeringen bör utreda om avstämningsmötena bör vara obligatoriska. I yrkande 2 lämnas förslag om en förändrad prövning vid rehabiliteringskedjans dag 180 och i yrkande 7 om att höja taket i bostadstillägget till samma nivå som bostadstillägg för ålderspensionärer. I yrkande 12 föreslås ökad kompetens för Försäkringskassans personal vad gäller psykisk ohälsa och i yrkande 19 att hjälpbehov inkluderas i ersättning till vuxna med funktionshinder.

Vänsterpartiet

I partimotion 2020/21:2968 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) föreslås att riksdagen till utgiftsområde 10 anvisar 3 850 000 000 kronor mer än vad som föreslås för utgiftsområdet i budgetpropositionen för 2021.

Till anslaget 1:1 Sjukpenning och rehabilitering m.m. anvisas 100 miljoner kronor mindre än regeringen. Motionärerna avvisar förslaget om tillfälligt nedsatta arbetsgivaravgifter för personer i åldern 19–23 år vilket innebär att

anslaget kan minskas. Till anslaget 1:2 Aktivitets- och sjukersättningar m.m. anvisas 2 300 miljoner kronor mer än regeringen. Motionärerna anser att garantinivån i sjuk- och aktivitetsersättningen ska höjas med 0,3 prisbasbelopp. Det innebär en höjning från 9 972 kronor till 11 162 kronor per månad för den som har en maximal garantiersättning. Vidare föreslås att bostadstillägget justeras i enlighet med bostadstillägget för ålderspensionärer. Till anslaget 1:7 Ersättning för höga sjuklönekostnader anvisas 600 miljoner kronor mindre än regeringen. Enligt motionärerna bör karensavdraget slopas och sjuklöneansvaret minska för mindre företag från den 1 juli 2021. Slutligen föreslår motionärerna att det införs ett nytt anslag, 99:1, till vilket anvisas 2 250 miljoner kronor för att finansiera förslagen om slopat karensavdrag och minskat sjuklöneansvar för mindre företag.

I kommittémotion 2020/21:1306 yrkandena 1, 19 och 21 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) föreslås att regeringen ska återkomma med förslag om slopat karensavdrag från den 1 juli 2021, om att garantinivåerna i sjuk- och aktivitetsersättningen ska höjas med 0,3 prisbasbelopp och om att bostadstillägget i sjuk- och aktivitetsersättningen ska justeras enligt förändringarna i bostadstillägget för ålderspensionärer.

Kristdemokraterna

I kommittémotion 2020/21:3317 av Hans Eklind m.fl. (KD) föreslås i yrkande 1 att riksdagen till utgiftsområde 10 anvisar 72 000 000 kronor mer än vad som föreslås för utgiftsområdet i budgetpropositionen för 2021.

Till anslaget 1:2 Aktivitets- och sjukersättningar m.m. anvisas 25 miljoner kronor mer än regeringen. Motionärerna föreslår att garantinivån höjs, vilket för den enskilde ger en förstärkning med 2 000 kronor per år. Vidare motsätter de sig möjligheten att räkna tid i hemlandet som försäkringstid. Till anslaget 2:1 Försäkringskassan anvisas 40 miljoner kronor mer än regeringen. Medlen är avsedda att finansiera ett treårigt pilotprojekt med arbetsplatsrådgivare hos Försäkringskassan eller någon annan myndighet för stöd till arbetsgivare och enskilda rehabiliteringsfall. Anslaget höjs även till följd av att ett fritidskort införs. Slutligen föreslår motionärerna att ett nytt anslag införs, 99:2 Mentor för sjukskrivna, till vilket anvisas 7 miljoner kronor. De som inte kan tillgodogöra sig rehabiliteringsprocessen ska enligt motionärerna få rätt till ett eget personligt stöd. I yrkandena 13 och 14 föreslås ett pilotprojekt med arbetsplatsrådgivare som stöd för arbetsgivaren i rehabiliteringsfrågor och ett pilotprojekt med en mentor som stöd för den enskilde i sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocessen. I yrkandena 17 och 19 föreslås en höjning av garantinivån i sjuk- och aktivitetsersättningen och ändrade regler för kvalificering till garantiersättning inom sjuk- och aktivitetsersättningen.

Utskottets ställningstagande

De allmänna socialförsäkringarna ska bidra till ökad jämställdhet och en rättvisare fördelning av de ekonomiska resurserna samt medverka till både

sammanhållning och ekonomisk tillväxt. Socialförsäkringarna ska ge den enskilde trygghet när livet förändras. Utskottet kan konstatera att i arbetet med att uppnå målet om en långsiktigt stabil och låg sjukfrånvaro har ett flertal åtgärder vidtagits som har bidragit till att bryta den tidigare ökningen av sjukfrånvaron. Utvecklingen av sjukfrånvaron har stabiliserats på en låg nivå samtidigt med mycket låga nivåer på nybeviljad sjukersättning. Pandemin har dock inneburit en ökad sjukfrånvaro. I mitten av april var antalet ansökningar om sjukpenning mer än dubbelt så många som motsvarande period 2019. Pandemins effekter på sjukfrånvaron totalt sett bedöms av regeringen dock huvudsakligen vara tillfälliga.

Utskottet kan i likhet med regeringen konstatera att det finns brister inom vissa områden och där arbetet behöver utvecklas, exempelvis de fortsatt stora skillnaderna mellan kvinnor och män i sjukfrånvaro och den fortsatt höga andelen sjukfall som grundar sig på en psykiatrisk diagnos.

Utskottet vill understryka att den som är sjuk och inte kan arbeta ska ha rätt till rehabilitering tillbaka till hälsa och arbete samt ekonomisk trygghet under den tid det tar. Sjukfrånvarons utveckling påverkas också i hög grad av de insatser som Försäkringskassan vidtar i sin handläggning. Detta framgår bl.a. av de analyser som har gjorts av Inspektionen för socialförsäkringen (ISF) i rapporten Förändrad styrning av och i Försäkringskassan (rapport 2018:169). Andra viktiga aktörer som kan påverka sjukfrånvarons utveckling är arbetsgivare, Arbetsförmedlingen och hälso- och sjukvården. När det gäller arbetet för att motverka och minska den psykiska ohälsan liksom sjukskrivningar i psykiatriska diagnoser är enligt utskottets mening hälso- och sjukvårdens insatser centrala. En utmaning som är särskilt tydlig vid psykisk ohälsa är svårigheterna för vården att bedöma individens arbetsförmåga. Utskottet delar här regeringens bedömning att det utvecklingsarbete som bedrivs av Försäkringskassan och Socialstyrelsen i samråd med hälso- och sjukvården är viktigt.

Som anges i propositionen är det en förutsättning för tilltron till sjukförsäkringen att Försäkringskassans beslut är begripliga och att myndighetens slutsatser är underbyggda. Detta är också viktigt för att människor ska få en rättssäker prövning av sina ärenden. Mot bakgrund av de brister som presenterats i betänkandet En begriplig och trygg sjukförsäkring med plats för rehabilitering (SOU 2020:6) är det enligt utskottet angeläget att kvaliteten i ärenden om avslag på ansökan om sjukpenning från dag 180 i sjukperioden förbättras ytterligare samt att utredningarna i dessa ärenden ska vara tillräckliga och besluten väl underbyggda och begripliga.

Försäkringskassan har fått regeringens uppdrag att redovisa vidtagna och planerade åtgärder för att säkerställa kvaliteten i handläggningen av ärenden där sjukpenning från dag 180 i sjukperioden nekas. Försäkringskassan har i en rapport – Uppdrag om förbättrad kvalitet i ärenden om rätt till sjukpenning den 12 november 2020 redovisat olika åtgärder, exempelvis arbetet med att klar-

göra myndighetens utredningsskyldighet, anordnande av likabedömningsseminarier och utökad kvalitetssäkring. Uppdraget ska slutredovisas den 15 augusti 2021.

Utskottet noterar också att Försäkringskassan har fått i uppdrag att analysera hur den förändrade situationen inom vården på grund av pandemin inverkar på sjukförsäkringen och de sjukskrivnas rätt till ersättning och stöd för återgång i arbete.

Utredningen om en trygg sjukförsäkring med människan i centrum har analyserat sjukförsäkringens regelverk och tillämpning. I delbetänkandet En begriplig och trygg sjukförsäkring med plats för rehabilitering (SOU 2020:6) lämnas förslag för en mer flexibel och trygg sjukförsäkring med fungerande rehabilitering. Bland annat föreslås att bedömningen av arbetsförmågan efter dag 180 ska göras mot ett angivet normalt förekommande arbete. Vidare föreslås lättnader i bedömningen av arbetsförmågan för personer som uppnått den ålder då inkomstgrundad ålderspension tidigast kan tas ut. Betänkandet har remitterats och bereds vidare i Regeringskansliet. I utredningens slutbetänkande SOU 2020:26 föreslås förändringar för att stärka försäkringsskyddet för personer med tidsbegränsade anställningar. Även de förslagen har remissbehandlats och bereds vidare i Regeringskansliet.

Regeringen har också tillsatt en utredning (dir. 2020:31) med uppdrag att lämna förslag som säkerställer att sjuk- och aktivitetsersättningen ger trygghet vid långvarigt nedsatt arbetsförmåga, god förutsebarhet för den enskilde samt stabilitet i tillämpningen över tid. Uppdraget ska redovisas senast den 30 juli 2021.

Som redovisats ovan är många frågor inom utgiftsområdet föremål för utredning eller beredning inom Regeringskansliet. Enligt utskottet finns det skäl att avvakta resultatet av detta arbete. Riksdagen har bestämt ramen för utgiftsområde 10 till drygt 98 miljarder kronor för 2021. Med hänsyn härtill och då utskottet anser att de anslagsnivåer som regeringen föreslagit är rimliga och bör godtas kan utskottet inte se att det för närvarande finns något utrymme för förändringar i övrigt inom utgiftsområdet.

Utskottet tillstyrker med det anförda regeringens förslag till anslagsfördelning inom utgiftsområde 10 och förslaget till lag om ändring i socialförsäkringsbalken. Även förslaget om ett bemyndigande om ekonomiska åtaganden tillstyrks. Därmed tillstyrker utskottet proposition 2020/21:1 punkterna 1–3 och avstyrker motionerna 2020/21:3521 (M) yrkandena 1, 2, 4 och 5, 2020/21:3527 (M) yrkandena 4 och 9, 2020/21:3402 (SD), 2020/21:1833 (SD) yrkandena 1 och 4, 2020/21:1836 (SD) yrkandena 1, 2, 7, 12 och 19, 2020/21:2968 (V), 2020/21:1306 (V) yrkandena 1, 19 och 21 samt 2020/21:3317 (KD) yrkandena 1, 13, 14, 17 och 19.

Särskilda yttranden

1. Statens budget inom utgiftsområde 10 (M)

Maria Malmer Stenergard (M), Katarina Brännström (M), Elisabeth Björnsdotter Rahm (M) och Ann-Sofie Alm (M) anför:

Sverige har – förutom pandemin – att hantera en hög arbetslöshet och en grov kriminalitet. Detta är Sveriges stora problem. I Moderaternas budgetmotion fokuserar vi därför på att se till att Sverige ska ha beredskap för att pandemin kan förvärras, på att knäcka arbetslösheten och att bekämpa kriminaliteten.

För att ta höjd för ett läge där coronakrisen förvärras innehåller Moderaternas budget en krisbuffert. Den kan användas för att dels stärka hälso- och sjukvården, dels stötta ekonomin för att pressa tillbaka arbetslösheten när smittspridningen nu återigen tar fart.

För att knäcka arbetslösheten ser vi till att återupprätta arbetslinjen genom att strama åt de svenska bidragssystemen, införa ett bidragstak, se till att nyanlända gradvis ska kvalificera sig till de svenska bidragssystemen samt växla ineffektiva skatteavdrag mot bredare skattesänkningar på arbete och investeringar. Välfärden tillförs mer resurser samtidigt som de villkoras med ett skattehöjarstopp för att inte framtida skattehöjningar ska hota en ekonomisk återhämtning. Den klyfta i beskattning mellan löntagare och pensionärer som regeringen inför tas bort.

För att bekämpa kriminaliteten föreslår vi en mönsterbrytande kriminalpolitik för att krossa gängen och återupprätta tryggheten. Det handlar om bl.a. dubbla straff för gängkriminella, visitationszoner och att göra det straffbart att vara med i kriminella gäng. Det handlar också om att exempelvis hela rättsväsendet tillförs resurser och att göra polisyrket mer attraktivt.

Genom att fokusera på att lösa Sveriges stora problem kan vi se till att Sverige blir ett land där arbetslösheten pressas tillbaka, fler är trygga och att resurserna till välfärden kan växa.

Eftersom riksdagsmajoriteten i det första steget av budgetprocessen har gett budgetpolitiken en annan inriktning än den vi önskar avstår vi från ställningstagande när det gäller anslagsfördelningen inom utgiftsområde 10.

Moderaternas samlade förslag när det gäller statens budget finns i partimotion 2020/21:3422. Motionen behandlas i betänkande 2020/21:FiU1, och vårt samlade förslag framgår av reservation 5 i det betänkandet. I den motionen finns också förslag till ram för utgiftsområde 10. Förslaget till statens budget för 2021 inom utgiftsområde 10 läggs fram i kommittémotion 2020/21:3521. Moderaternas budgetalternativ när det gäller utgiftsområde 10 innebär följande.

För att öka incitamenten till tidig återgång i arbete behöver ytterligare en karensdag i sjukförsäkringen införas dag 15. Den bortre tidsgränsen i sjukförsäkringen bör också återinföras. De extra medel som regeringen

avsätter för en möjlig förlängning av ersättning för karensdagen samt sjukpenning för inställd vård överför vi från detta anslag till en krisbuffert. När det gäller sjuk- och aktivitetsersättningen behövs skärpta regler, och möjligheten att räkna tid i hemlandet som försäkringstid bör avskaffas. Dessutom avvisas förslagen om tillfälligt utökad ersättning för sjuklönekostnader och om förlängd läkarintygstid till förmån för det egna förslaget om en krisbuffert. Även regeringens förslag om nedsatt arbetsgivaravgift för unga avvisas, vilket innebär att anslaget 1:1 Sjukpenning och rehabilitering m.m. kan minskas.

Sammantaget anvisar vi 11 898 000 000 kronor mindre än regeringen till utgiftsområde 10 för 2021.

2. Statens budget inom utgiftsområde 10 (SD)

Linda Lindberg (SD), Julia Kronlid (SD) och Jonas Andersson i Skellefteå (SD) anför:

Eftersom riksdagsmajoriteten i det första steget av budgetprocessen har gett budgetpolitiken en annan inriktning än den vi önskar avstår vi från ställningstagande när det gäller anslagsfördelningen inom utgiftsområde 10.

Sverigedemokraternas samlade förslag när det gäller statens budget finns i partimotion 2020/21:3128. Motionen behandlas i betänkande 2020/21:FiU1, och vårt samlade förslag framgår av reservation 6 i det betänkandet. I den motionen finns också förslag till ram för utgiftsområde 10. Förslaget till statens budget för 2021 inom utgiftsområde 10 läggs fram i kommittémotion 2020/21:3402. Sverigedemokraternas budgetalternativ när det gäller utgiftsområde 10 innebär följande.

Rehabiliteringskedjan bör ändras så att personer endast ska prövas mot yrken inom det egna kompetensområdet från dag 180 och fram till dag 365. Vidare bör karensavdraget slopas fullt ut under januari–februari 2021 och överprövningen av läkarintyg slopas de första 60 dagarna under januari–mars 2021. Sjukersättningen stärks med 300 kronor per månad, bostadstillägget höjs till samma nivå som för ålderspensionärer och möjligheten att räkna tid i hemlandet som försäkringstid avskaffas. Stödet för rena hjälpbehov för vuxna med funktionsvariationer bör återinföras. Dessutom bör kvaliteten i utrednings- och rehabiliteringsarbetet höjas och kompetensen hos Försäkringskassans personal stärkas vad gäller att bemöta personer med psykisk ohälsa. När det gäller Inspektionen för socialförsäkringen anslås medel för att täcka bl.a. kostnader för myndighetens flytt. Slutligen föreslås att ett nytt anslag, 99:1, införs som syftar till att sänka små företags sjuklönekostnader.

Sammantaget anvisar vi 5 336 000 000 kronor mer än regeringen till utgiftsområde 10 för 2021.

3. Statens budget inom utgiftsområde 10 (V)

Ida Gabrielsson (V) anför:

I Vänsterpartiets budgetmotion, Vägen ut ur krisen – en plan för jämlikhet och grön omställning, presenterar vi omfattande satsningar på välfärden och ett reformerat skattesystem i syfte att öka jämlikheten genom omfördelning och skapa förutsättningar för att lyckas med den gröna omställningen. När var och en gör saker för sig, utan hänsyn till att våra liv är sammanbundna i ett samhälle, drar de rika ifrån, välfärden kollapsar och klimatet havererar. Men när vi gör saker tillsammans blir det bättre för oss alla, då kan vi stärka välfärden, öka friheten för de allra flesta, skapa rättvisa och jämlikhet samt lyckas med den nödvändiga omställningen.

I förra årets budgetproposition valde regeringen att lägga miljardbelopp på att skattesubventionera hushållsnära tjänster, köksrenoveringar och sänkt inkomstskatt för höginkomsttagare, i stället för att satsa på att säkra välfärdens långsiktiga finansiering eller stärka produktivitetstillväxten i den svenska ekonomin. I årets budgetproposition tar regeringen dessvärre den här politiken till en ny nivå. När regeringen prioriterar de rika framför att ta tag i de växande klyftorna så väljer Vänsterpartiet en annan väg.

Vänsterpartiet vill ha ett jämlikt, hållbart och rättvist samhälle. Vi satsar på att minska klyftorna och på att stärka den generella välfärden. Våra satsningar är centrala för ett jämlikare samhälle. Mycket av de pengar vi lägger går till välfärden i syfte att skapa bättre kvalitet, bättre arbetsvillkor, fler arbetstillfällen och inte minst – en välfärd som omfattar fler. Vänsterpartiets plan för ett jämlikt samhälle och en grön omställning sätter därmed de ekonomiskt mest utsatta, välfärden samt miljön och klimatet i fokus. Vi avsätter ca 70 miljarder kronor mer än regeringen på reformer som syftar till att bygga ett robust, hållbart och rättvist samhälle för alla. Vänsterpartiet har samma finansiella sparande som regeringen vilket innebär att de reformer vi tillskjuter är finansierade via ökade skatteinkomster som höginkomsttagare och personer med stora förmögenheter och kapitalinkomster får bära.

Eftersom riksdagsmajoriteten i det första steget av budgetprocessen har gett budgetpolitiken en annan inriktning än den vi önskar avstår jag från ställningstagande när det gäller anslagsfördelningen inom utgiftsområde 10.

Vänsterpartiets förslag inom utgiftsområde 10 är en del av vårt budgetalternativ som är en helhet. Vänsterpartiets samlade förslag när det gäller statens budget finns i partimotion 2020/21:3170. Motionen behandlas i betänkande 2020/21:FiU1, och vårt samlade förslag framgår av reservation 7 i det betänkandet. I den motionen finns också förslag till ram för utgiftsområde 10. Förslaget till statens budget för 2021 inom utgiftsområde 10 läggs fram i partimotion 2020/21:2968. Vi vill se följande inriktning av politiken inom utgiftsområdet.

Garantinivån i sjuk- och aktivitetsersättningen höjs med 0,3 prisbasbelopp. Det innebär en höjning från 9 972 kronor till 11 162 kronor per månad för den som har en maximal garantiersättning. Vidare bör bostadstillägget justeras i

enlighet med bostadstillägget för ålderspensionärer. Karensavdraget bör slopas helt och sjuklöneansvaret minska för mindre företag från den 1 juli 2021. Regeringens förslag om tillfälligt nedsatta arbetsgivaravgifter för personer i åldern 19–23 år avvisas, vilket innebär att anslaget 1:1 Sjukpenning och rehabilitering m.m. kan minskas. Slutligen föreslås att ett nytt anslag införs, till vilket medel anvisas för att finansiera förslagen om slopat karensavdrag och minskat sjuklöneansvar för mindre företag.

Sammantaget anvisar vi 3 850 000 000 kronor mer än regeringen till utgiftsområde 10 för 2021.

4. Statens budget inom utgiftsområde 10 (KD)

Hans Eklind (KD) anför:

Kristdemokraterna vill skapa förutsättningar för ett samhälle med god ekonomisk tillväxt och ett företagsklimat som står sig starkt i den globala konkurrensen. En välfungerande ekonomisk politik ger oss resurser att satsa på välfärden, såsom en god vård och omsorg och en bra skola. Med genomtänkta reformer kring arbetsmarknaden och i skattepolitiken kan vi förbättra människors möjlighet att lämna arbetslöshet och utanförskap. Den ekonomiska politiken ska också stärka familjerna och det civila samhället, vilket är en grund för ett samhälle byggt på gemenskap där människor känner tillit till varandra.

Coronapandemin förde snabbt Sverige och omvärlden in i en synnerligen djup lågkonjunktur, som en konsekvens av de åtgärder som regeringar världen över behövt ta för att stoppa smittspridningen av covid-19. Även om vissa tecken på ljusning finns ett halvår senare, befinner vi oss fortsatt i kraftig lågkonjunktur och ett skört ekonomiskt läge. Situationen framåt är till stor del avhängig hur smittspridningen utvecklas världen över och restriktionerna med den.

I omvärlden ser vi också ökade risker när fattigdomen växer i pandemins spår. Den extrema fattigdomen ökar för första gången på tjugo år. 80 procent av dessa nya fattiga lever i medelinkomstländer där viktiga delar av globala värdekedjor finns. Med sämre möjligheter för fattigare länder att bekämpa den ekonomiska krisen – när möjligheter att låna till stora ekonomiska stimulanser är små och biståndet riskerar att sina – uppstår stort mänskligt lidande och dessutom risk för spridningseffekter i världsekonomin.

I Sverige finns det risk för att arbetslösheten biter sig fast på höga nivåer under lång tid, vilket skulle ha negativa hälsoeffekter, medföra sociala problem, och undergräva offentliga finanser och därmed välfärdens långsiktiga finansiering. De omfattande korttidspermitteringarna innebär ett dämpat behov av att nyanställa den närmaste tiden, då framför allt den outnyttjade personalreserven sysselsätts när produktionen återhämtar sig. Det gör att situationen för de arbetslösa riskerar att bli värre, när persistenseffekter uppstår. Denna negativa utveckling på arbetsmarknaden kan skapa svåra problem där de som haft svårt att få jobb redan i högkonjunktur, framför allt

äldre, utrikes födda och de med lite eller ingen utbildning, hamnar i långvarig arbetslöshet i lågkonjunktur.

Samtidigt som vi ska hantera den stora och breda påverkan på vårt samhälle som Coronapandemin medfört behöver vi klara att möta de stora samhällsproblem som fanns före pandemin och som i flera fall förvärrats av densamma. Det handlar framför allt om den arbetslöshet som riskerar att bita sig fast, den vårdskuld som lagts till redan långa vårdköer, de brister i äldreomsorgen som satts i blyxtbelysning och den djupt oroande brottsutvecklingen. Att klara detta kräver ledarskap och förmåga att prioritera. Men regeringen och dess samarbetspartier sätter prestige i att få genomföra sina respektive partimärkta favoritreformer framför Sveriges bästa. Även om det också finns bra delar i budgeten är det uppenbart att ingen tar ansvar för helheten – i stället läggs en historiskt stor budget med många illa beredda, ineffektiva och tidsmässigt felaktiga förslag.

Alla de som blivit av med jobbet, blivit utsatta för brott, väntat länge på nödvändig vård eller upplevt en otrygg äldreomsorg förtjänar bättre. I vår budgetmotion prioriterar vi därför annorlunda. Våra förslag till jobbreformer syftar till att arbetsgivare ska vilja anställa personer som idag är arbetslösa i stället för att ge stöd till anställningar som redan finns.

Vi föreslår ett nationellt grepp för att beta av vårdskuld och vårdköer och ta i anspråk all vårdkapacitet som kan uppbringas – oavsett var i landet den råkar finnas.

Vi vill tillföra större resurser till äldreomsorgen än regeringen. Vi vill införa verktyg för att kraftigt öka antalet platser i anpassade boenden för äldre, möta de sociala behoven och förbättra den medicinska kompetensen. Dessutom föreslår vi stora satsningar på att äldreomsorgens personal ska kunna arbeta under skäliga villkor.

Vi menar att alla delar av rättsväsendet nu måste få betydande tillskott, något regeringen och dess samarbetspartier glömde bort när de satt vid förhandlingsbordet. Vi vill se till att poliser i yttre tjänst blir fler och att de förebyggande insatserna förstärks.

Det finns en enorm kraft i vårt samhälle som manifesterats i den solidaritet som visats under pandemin. Vård- och omsorgspersonal har slitit för att rädda liv och hälsa. Företagare och anställda har kämpat för att rädda företag från att gå i graven. Civilsamhället har sträckt ut en hand till utsatta.

Nu måste också politiken göra sitt. Vi är beredda att ta oss an uppgiften. För patienterna i vårdköer, för de äldre som behöver omsorg, för brottsoffren och de arbetslösa. Sverige förtjänar bättre.

Eftersom riksdagsmajoriteten i det första steget av budgetprocessen har gett budgetpolitiken en annan inriktning än den vi önskar avstår jag från ställningstagande när det gäller anslagsfördelningen inom utgiftsområde 10.

Kristdemokraternas samlade förslag när det gäller statens budget finns i partimotion 2020/21:3530. Motionen behandlas i betänkande 2020/21:FiU1, och vårt samlade förslag framgår av reservation 8 i det betänkandet. I den motionen finns också förslag till ram för utgiftsområde 10. Förslaget till

statens budget för 2021 inom utgiftsområde 10 läggs fram i kommittémotion 2020/21:3317. Kristdemokraternas budgetalternativ när det gäller utgiftsområde 10 innebär följande.

Garantinivån i sjuk- och aktivitetsersättningen höjs vilket ger en förstärkning för den enskilde med 2 000 kronor per år. Möjligheten att räkna tid i hemlandet som försäkringstid i sjuk- och aktivitetsersättningen bör tas bort. På ett nytt anslag, 99:2 Mentor för sjukskrivna, anslås medel för att finansiera ett treårigt pilotprojekt med arbetsplatsrådgivare hos Försäkringskassan eller någon annan myndighet för stöd till arbetsgivare och enskilda rehabiliteringsfall. Stödet, en rätt till eget personligt stöd, ska ges till den som inte kan tillgodogöra sig rehabiliteringsprocessen. Vidare anslås medel till följd av att ett fritidskort införs.

Sammantaget anvisar vi 72 000 000 kronor mer än regeringen till utgiftsområde 10 för 2021.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2020/21:1 Budgetpropositionen för 2021 utgiftsområde 10:

1. Riksdagen antar förslaget till lag om ändring i socialförsäkringsbalken (avsnitt 2.1 och 3.9).
2. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2021 besluta om en kredit i Riksgäldskontoret för att tillgodose Försäkringskassans behov av likviditet vid utbetalning av ersättning för vård i andra länder som inklusive tidigare utnyttjad kredit uppgår till högst 170 000 000 kronor (avsnitt 3.10.8).
3. Riksdagen anvisar anslagen för budgetåret 2021 inom utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning enligt tabell 1.1.

Motioner från allmänna motionstiden 2020/21

2020/21:1306 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om slopat karensavdrag från den första juli 2021 och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen beslutar att garantinivåerna i sjuk- och aktivitetsersättningen ska höjas med 0,3 prisbasbelopp.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bostadstillägget i sjuk- och aktivitetsersättningen ska justeras enligt förändringarna i bostadstillägget för ålderspensionärer i proposition 2018/19:134 Förbättrat grundskydd för pensionärer och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1833 av Julia Kronlid m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att slopa karensavdraget fullt ut samt om att staten ska stå för kostnaden och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att slopa överprövning av läkarintyg de första 60 dagarna och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1836 av Julia Kronlid m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om högre kvalitet på utredningar och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förändrad prövning vid rehabiliteringskedjans dag 180 och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att höja taket i bostadstillägget och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökad kompetens och stärkt stöd vid psykisk ohälsa och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inkludera hjälpbehov i ersättning till vuxna med funktionshinder och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2968 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V):

Riksdagen anvisar anslagen för 2021 inom utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

2020/21:3317 av Hans Eklind m.fl. (KD):

1. Riksdagen anvisar anslagen för 2020 inom utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning enligt förslaget i tabell 1 i motionen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett pilotprojekt med arbetsplatsrådgivare som stöd för arbetsgivaren i rehabiliteringsfrågor och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett pilotprojekt med en mentor som stöd för den enskilde i sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocessen och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en höjning av garantinivån i sjuk- och aktivitetsersättningen och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ändrade regler för kvalificering till garantiersättning inom sjuk- och aktivitetsersättningen och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3402 av Julia Kronlid m.fl. (SD):

Riksdagen anvisar anslagen för 2021 inom utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

2020/21:3521 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M):

1. Riksdagen anvisar anslagen för 2021 inom utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning enligt förslaget i tabell 1 i motionen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en ny karensdag och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återinföra en tidsgräns i sjukförsäkringen och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ytterligare kvalificering till sjuk- och aktivitetsersättningen och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3527 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den borte tidsgränsen i sjukförsäkringen ska återinföras och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att införa en ytterligare karensdag i sjukförsäkringen för att öka incitamenten till tidig återgång i arbete och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Regeringens och motionärernas anslagsförslag

Anslag för 2021 inom utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning

Tusental kronor

Anslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen			
		M	SD	V	KD
1:1 Sjukpenning och rehabilitering m.m.	37 798 912	-7 648 000	1 077 000	-100 000	±0
1:2 Aktivitets- och sjukersättningar m.m.	40 472 849	-300 000	900 000	2 300 000	25 000
1:3 Merkostnadsersättning och handikappersättning	1 355 000	±0	30 000	±0	±0
1:4 Arbetsskadeersättningar m.m.	2 421 000	±0	±0	±0	±0
1:5 Ersättning inom det statliga personskadeskyddet	36 868	±0	±0	±0	±0
1:6 Bidrag för sjukskrivningsprocessen	2 441 700	±0	100 000	±0	±0
1:7 Ersättning för höga sjuklönekostnader	4 600 000	-3 950 000	-1 000 000	-600 000	±0
2:1 Försäkringskassan	9 212 424	±0	100 000	±0	40 000
2:2 Inspektionen för socialförsäkringen	71 647	±0	29 000	±0	±0
<i>Förslag till anslag utöver regeringens förslag</i>					
99:1 Sjuklön för små företag	±0	±0	4 100 000	2 250 000	±0
99:2 Mentor för sjukskrivna	±0	±0	±0	±0	7 000
Summa för utgiftsområdet	98 410 400	-11 898 000	5 336 000	3 850 000	72 000

BILAGA 3

Regeringens lagförslag

Förslag till lag om ändring i socialförsäkringsbalken

Härigenom föreskrivs att 33 kap. 27 och 28 §§ socialförsäkringsbalken ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Förslagen lydelse

33 kap.

27 §

Försäkringskassan *ansvarar för* att sådana insatser som avses i 26 § *kommer till stånd.*

Försäkringskassan *ska med den försäkrades samtycke se till* att sådana insatser som avses i 26 § *inleds.*

28 §¹

För den som får tre fjärdedels sjukersättning eller aktivitetsersättning, och som får lönebidrag för anställning eller får en anställning hos Samball Aktiebolag som motsvarar den återstående arbetsförmågan, ska Försäkringskassan betala ersättning för kostnader för anställningen. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om sådan ersättning.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela ytterligare föreskrifter om sådana insatser som avses i 26 §.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2021.

¹ Senaste lydelse 2016:1269.